

Zadanie 1

Zapoznaj się z plakatem do przedstawienia muzycznego przygotowanego na motywach *Lalki* Bolesława Prusa.

Plakat do przedstawienia przygotowanego na motywach *Lalki* Bolesława Prusa w Teatrze Muzycznym w Gdyni,
www.muzyczny.org.pl

Zinterpretuj postać ukazaną na plakacie w kontekście kreacji postaci Izabeli Łęckiej w *Lalce* Bolesława Prusa. W odpowiedzi uwzględnij dwa elementy graficzne przedstawione na plakacie.

.....
.
.....
Zadanie 2. Przeczytaj poniższy fragment tekstu Bolesława Prusa.

Bolesław Prus

Kroniki

Tymczasem literatura piękna obok stron przyjemnych i bawiących, na które u nas kładzie największy, jeśli nie wyłączny nacisk, posiada stronę niesłychanie poważną. Pokazuje ludzi żyjących w danym okresie czasu, ich stan umysłu, ich pragnienia, sposoby, w jakie zdobywają szczęście, jeśli je zdobywają, i przeszkody, z którymi muszą walczyć. Krótko mówiąc, w literaturze tak zwanej pięknej społeczeństwo poznaje samo siebie. A jeżeli godnym szacunku jest uczone, który odkrył nowy pierwiastek chemiczny, nową roślinę albo jakiś pokład geologiczny w pewnej okolicy, nie mniej szanowany musi być autor, który pokazuje nam nowy typ, nowy ludzki charakter albo prąd społeczny. On jest nie tylko artystą, ale i badaczem, i odkrywcą, nie tylko bawi, ale i uczy przedmiotów najważniejszych, bo tych, które nas bezpośrednio otaczają, z którymi mamy ciągłe stosunki.

Zadanie 2.1. (0–1)

Jakie zadanie – poza dostarczaniem czytelnikowi rozrywki – stawia literaturze Bolesław Prus? Wyjaśnij na podstawie przytoczonego fragmentu *Kronik*.

Zadanie 2.2. (0–1)

Czy w *Lalce* Bolesław Prus realizował zadanie – inne niż dostarczanie czytelnikowi rozrywki – o którym mowa w przytoczonym fragmencie *Kronik*? Uzasadnij odpowiedź, odwołując się do znajomości całej powieści.

Zadanie 3.

Przeczytaj poniższy fragment *Lalki* Bolesława Prusa.

Ochocki ujął zimną już rękę Rzeckiego i pochylił się, jakby chcąc mu coś szepnąć do ucha. Nagle w bocznej kieszeni zmarłego spostrzegł wysunięty do połowy list Węgiełka i machinalnie przeczytał nakreślone wielkimi literami wyrazy: "Non omnis moriar...". - Masz rację... - rzekł jakby do siebie.

Czy słowa *non omnis moriar* mogą być przesłaniem powieści Bolesława Prusa? Uzasadnij swoją odpowiedź.

Zadanie 4(0–1)

Przeczytaj fragment *Lalki* Bolesława Prusa.

Bolesław Prus
Lalka

Wobec tego poczuł taki wstręt do handlu, spółek i wszystkich zysków, że dziwił się samemu sobie: jakim sposobem on mógł, prawie przez dwa lata, mięsząć się do podobnych rzeczy?

„Zdobywałem majątek dla niej!... – pomyślał. – Handel... ja i handel!... I to ja zgromadziłem przeszło pół miliona rubli w ciągu dwu lat, ja mięszając się z ekonomicznymi szulerami, stawiałem na kartę pracę i życie, no... i wygrałem... Ja – idealista, ja – uczony, ja, który przecie rozumiem, że pół miliona rubli człowiek nie mógłby wypracować przez całe życie, nawet przez trzy życia... A jedyną pociechą, jaką jeszcze wyniosłem z tej szulerki, jest pewność, że nie kradł i nie oszukiwał... Widocznie Bóg opiekuje się głupcami...”.

Potem znowu wypadek przyniósł mu wiadomość o śmierci Stawskiego w liście z Paryża i od tej chwili kolejno budziły się w nim wspomnienia pani Stawskiej i Geista.

„Mówiąc prawdę – myślał – powinien bym ten wyszulerowany majątek zwrócić ogółowi. Biedy i ciemnoty u nas pełno, a ci ludzie biedni i ciemni są jednocześnie najczcigodniejszym materiałem...”.

Na podstawie podanego fragmentu *Lalki* Bolesława Prusa określ, na czym polegał konflikt wewnętrzny Stanisława Wokulskiego.

Zadanie 5.

Przeczytaj poniższe fragmenty *Ody do młodości* Adama Mickiewicza oraz wiersza *Do młodych* Adama Asnyka.

Adam Mickiewicz
Oda do młodości
Bez serc, bez ducha, — to szkieletów ludy!
Młodości! dodaj mi skrzydła!
Niech nad martwym wzlecę światem
W rajską dziedzinę ułudy:
Kędy zapał tworzy cudz [...]
Młodości! ty nad poziomy
Wylatuj, a okiem słońca
Ludzkości całe ogromy
Przeniknij z końca do końca! [...]
Razem młodzi przyjaciele!
W szczęściu wszystkiego są wszystkich cele;
Jednością silni, rozumni szalem,
Razem młodzi przyjaciele!
I ten szczęśliwy, kto padł wśród zawodu,
Jeżeli poległem ciałem

Dał innym szczebel do sławy grodu. [...]
Tam sięgaj, gdzie wzrok nie sięga,
Łam, czego rozum nie złamie!
Młodości! orla twych lotów potęga,
Jako piorun twoje ramie! [...]
Dalej, bryło, z posad świata!
Nowemi cię pchniemy tory,
Aż opleśniałej zbywszy się kory,
Zielone przypomnisz lata! [...]

Adam Asnyk
Do młodych
Szukajcie prawdy jasnego płomienia,
Szukajcie nowych, nieodkrytych dróg!
Za każdym krokiem w tajniki stworzenia
Coraz się dusza ludzka rozprzestrzenia
I większym staje się Bóg! [...]
Każda epoka ma swe własne cele
I zapomina o wczorajszych snach:
Nieście więc wiedzy pochodnię na czele
I nowy udział bierzcie w wieków dziele —
Przyszłości podnoście gmach!
Ale nie depreczcie przeszłości ołtarzy,
Choć macie sami doskonalsze wznieść:
Na nich się jeszcze święty ogień żarzy,
I miłość ludzka stoi tam na straży,
I wy winniście im cześć! [...]
Źródło: <https://wolnelektury.pl/katalog/lektura/do-mlodych.html>

Czy podmioty liryczne w obu tekstach prezentują podobny stosunek do dorobku starszego pokolenia? Odpowiedź uzasadnij, odnosząc się do przytoczonych fragmentów obu utworów.

.....

Zadanie 6

Przeczytaj poniższy fragment utworu literackiego.
Eliza Orzeszkowa *Gloria victis*

Wodzem ich był człowiek świętego imienia, które brzmiało: Romuald Traugutt. Pytasz, dlaczego świętym jest to imię? Albowiem według przykazania Pana opuścił on żonę i dzieci, dostatki¹ i spokój, wszystko, co pieści, wszystko, co raduje i jest życia ponętą, czarem, skarbem, szczęściem, a wzięwszy na ramiona krzyż narodu swego, poszedł za idącym ziemią tą słupem ognistym i w nim zgorzał².

1 Dostatek – dobrobyt.

2 Zgorzeć (przestarz.) – spalić się, splonąć.

Jaki rodzaj stylizacji językowej zastosowano w powyższym fragmencie opowiadania *Gloria victis*? Zaznacz właściwą odpowiedź i wyjaśnij, jaki wpływ ma ta stylizacja na sposób przedstawienia Romualda Traugutta w podanym fragmencie utworu Elizy Orzeszkowej.

- A. Dialektyzację.
- B. Kolokwializację.
- C. Stylizację biblijną.
- D. Stylizację mitologiczną.

Wyjaśnienie:

.....

Zadanie 7.

Przeczytaj fragment Potopu Henryka Sienkiewicza.

„Przeto wiadomo czynimy całemu stanowi rycerskiemu, [...] oraz wszystkiemu obywatelstwu Wielkiego Księstwa Litewskiego i naszego starostwa żmudzkiego, że jakiegokolwiek grzywami ciążyłyby na urodzonym a nam wielce miłym panu Andrzejowi Kmicicu, chorążym orszańskim, te coram jego następnych zasług i chwały zniknąc z pamięci ludzkiej mają, w niczym czci i sławy pomienionemu chorążemu orszańskiemu nie ujmując.”

3.1. Wymień trzy czyny Kmicica, dzięki którym zasłużył na rehabilitację.

1.

.....

.....

2.

.....

.....

3.

.....

.....

3.2. Wybierz ze znanego ci utworu romantycznego bohatera, którego biografia przypomina losy Kmicica. W uzasadnieniu odpowiedzi odnieś się zarówno do treści *Potopu*, jak i do wybranego utworu romantycznego.

Bohater:

.....

Uzasadnienie:

.....

Zadanie 8.

Zapoznaj się z plakatem Andrzeja Pągowskiego do spektaklu *Zbrodnia i kara*.
Andrzej Pągowski, *Zbrodnia i kara*, 2017

Zinterpretuj plakat Andrzeja Pągowskiego w kontekście przesłania *Zbrodni i kary* Fiodora Dostojewskiego. W odpowiedzi uwzględnij dwa elementy graficzne widoczne na plakacie.

.....

.....

.....

